

SOKOL AMERICKÝ

Úřední list Národní Jednoty Sokolské v Sp. St.

Ročník V.

Chicago, dne 5. dubna, 1883.

Číslo 4.

Podává Jindř. Fügner vydává Výkonný Výbor.

Vychází vždy 15. každého měsíce.—Rukopisy pro „Sokola Amerického“ určené zasílají se nejdříve do 10., delší do 8. každého měsíce na jednatele Výkonného Výboru.—Předplatné: pro údy N. J. S. 36c., pro neúdy 60c. roč.—Do Evropy 1 zl. 50 kr.

Jindřich Fügner.

Nárys života, zjevu a povahy. V Sokolu pražském přednesl Dr. M. Tyrš.

Bratři! Smíme to říci: Jáře a utěšeně počíná druhé dvacítiletí jednoty n ší. Duch spolkový jest svěží, poměry spořádané, více než kdy plní se cvičiště naše ruchem mocným, ruhem práce radostně konané. Náš pravidelný, pilný život sokolský započal opět tímto měsícem, kde staří druhové zas se dostavili, noví v šiky naše vstupují.

A choeme opět započeti, pravý počátek druhého dvacítiletí dnešní schůzi slavnostněji označiti i požádali jste mne, abych v úkol čelný se uvázal. Já pak nevím lepšího počátku pro dvacítiletí druhé nežli návrat k prvňmu, než návrat k počátkům věci sokolské.

A počátek ten vyplňuje lesk jedné osoby, osobnosti zvláštní, jaké před tím v životě českého nebylo a sotva kdy více bude, jest to — Jindřich Fügner.

Čím byl Jindřich Fügner? Vynikalť on silou neb obratností těla? Bylť on myslitelem o soustavě sokolské? Bylť on řečníkem, jenž moci slova zástupy uchvácoval politice, jenž dálné cíle s chladným bystrozrakem sledoval?

Tím vším Jindřich Fügner nebyl a byl nám předce víc než vše, co jsem tu děl. Však čím on byl, jest nesnadno v jednu větu shrnouti, ne naduo slovy vůbec zcela říci; víme jen, že nikdo dosud to neřekl, nikdo slovy jej dosud zcela nám nevyličil.

V jednu věci shodnou se však ihned všichni kteří jej blíže znali: Jindřich Fügner byl člověk neobyčejný! Tot první dojem, dojem rozhodný, který on na každého ihned a v prvňm okamžení učinil. Marně by někdo byl se vynasnažil, aby jej do jakékoli z běžných kategorií společnosti nynější vrátil, vždy přebývalo něco, co se do schránky obvyklé nehodilo, vždy zůstalo tolik a právě

to nejlepší, co rámcem všednosti obemknout se nedalo.

Ano Fügner byl v lesklém smyslu slova slova člověk obyčejný a především též neobyčejně mnohostranný, tak mnohostranný, bratři, že jeden večer mi stačiti nemůže, abych jej přibližně Vám vyličil a všechny ty četné, krásné překvapující stránky srdce, ducha, povahy jeho vám vyznačil.

Co v tento večer podati Vám chci, jest toliko předmluva jeho života, onoho života, jež mezi uámi a pro věc naši žil; avšak předmluva nutná jejíž listy zběžně obraceti nesmíme. Teprv když všechny vlastnosti ducha a srdce jeho si uvědomíme, když člověka poznáme, dovedeme též co sokola a starostu svého jej posoudit, pochopit a plně ocenit.

Ještě něco chci tu předeslat. O Fügnerovi bylo již mnohokráte způsobem řečníckým mluveno; nechoť tenkrát na pole toto vstoupit. Chci, pokud mohu, způsobem prostým však věrným a věcným zvláštní postavu jeho vypořobit, chci podobiznu jeho dle svých sil způsobem realistickým Vám vykreslit. A nemusíme se obávat, že by tím ztrácela. Zjev, jak on nemá třeba fráse rhetorické, jeho opravdová ideálnost nepotřebuje idealisování židného. I zdá se mi, že také třeba jest, aby úkol ten se vykonal, oby obraz Fügnerův také tímto způsobem se padal a zachoval, an počet těch, kteří jej blíže znali, předce napořád se ztenčuje a sokolstvo české nynější a budoucí nároků má na zprávu věrnou, od samých vrstevníků Fügnerových ještě vyslyšenou a ztvrzenou. Budiž pokusem tímto základ k ní položen.

Již zevní zjev Fügnerův byl neobyčejný. Vidím jej dosud před sebou s tou postavou

vysokou, štíhlou, zlehka ku předu nakloněnou a v nejlepší smyslu slova elegantní, s tou tváří pravidelnou a za prvních let mužných téměř ideálně krásnou. Hnědé kadeřavé vlasy orámovaly to čelo široké, významně modelované, jehož žily mírně vyznačené jen při projevu nevále spravedlivě ostřeji vystupovaly. Pod rovným obočím shlíželo dvě velikých očí modrošedých, neskonale dobrotivých a předce někdy huňvivě bleskotných. S tím vším pak souhlasil nos krásný, táhlý a předce zas energický; krátký plný vous pak roubil souměrně tvář ušlechtilou, mužnou, duchaplnou, zdaleka nápadnou, zvláštním způsobem zajímavou.

Ještě zajímavější, když k zjevu mluva náhle se přidružila! Ve všem zračil se tu člověk náhledů svých, myšlenek nových a nevšedních. Povždy byla řeč jeho interesantní, živě akcentovaná, tu vtípem kaustickým vynikající, jenž žádných osobností nešetřil tu zase vřelá, horlivá, srdečná neb také hněvivá, avšak způsobem takovým, že každý hněv dvojnásob srdce k tomu naklonil. Vždy byl myšlenkový pochod jeho originální úsudek jeho bystrý, někdy snad extrémní, nikdy banální. Celé chování jeho bylo chevalereskní a předce vši pýchy prosté, pohyby živé, energické, nikdy však nemírné. Prozral z nich člověk, jenž ve snaze po všestrannosti a dokonalosti při vši úlosti ústrojí svého předce také tělesnému vychování svému náležitou péči věnoval. Býval Fuegner jezdec, tanečník, bruslař, šermíř a plavec hbitý a z části náruživý a jeho americká vlajka hvězdová—tak charakteristická pro jeho názory—byla svým časem po vodách vltavských daleko známa.

Kroj obráží jistým způsobem též člověka a způsob, jímž Fuegner se šatil, měl cos umělecky zvláštního, nenuceného a prostého. Nemiloval látek nápadně křiklavých a střihů tísnivých; v zimě v letě nosil se černě s krkem i za dob tuhých stojících límců svobodným. Měkký černý šátek s cípy volnými byl kolem krku lehce uvázan, bílý límec přehnutý nesměl nikdy býti tísnivý. Hlavu kryl pravidlem klobouk měkký a podajný, proti všem rourám vysokým a tuhým měl Fuegner arversí zvláštní. Vše to pak harmonovalo zas případně s nitrem jeho s povahou; již všechna škrobenost, nucenost a spoutanost naskrze se přičila. Od založení Sokola pak nosil Fuegner stále téměř čamaru a čapku sokolskou; při veřejných vystoupeních ednoty ovšem vždy stejnokroj sokolský, který on v podstatě vynal a jenž mu zvláště slušel.

Líčení realistické nesmí též na stálého druhá a strážce jeho zcela zapomenout, bez kterého Fugner na ulici málokdy se objevil a jenž mu až do smrti věren zůstal. Druh

ten jmenoval se Quick. Byl to pes žlutavý, silný, rasy anglické. Byl on v Praze jak venku všude s pánem svým, rozuměl každému jeho pohybu a pokynu a střezil pána svého zárlivě. Quick byl ve svém způsobu také tvor nevšední a naskrze hoden jména svého. Byl živý, rychlý, bystroduchý. Co pravý syn svobodné Anglie nenáviděl nepřátele svobody, bylo jen třeba to neb ono tehda pověstné jméno vyslovit a Quick se vzpřimil, pak s hrozným vitím nohama na zem udeřil, mocnými tlapami a silnou svou hubou hrabal a opět zběsile štěkati počínal, jakoby nepřítele volnosti a národa, jehož jméno se bylo proneslo, z té země vyhrabat a na kusy roztrhati chtěl. A byl to jistě protivník respektu hodný, lisnozubý, širokoplecí, s obratností báječnou a takou silou dařen, že nejtěžší činky chrupem svým pozvednul a zvláštní svá cvičení s nimi provozoval. A když se železným břemenem svým v ústech jak vítr do kola se točil, tu odměnil ho najednou potlesk sokolský a Quick pustil pak činku, poohlednul se klidně téměř hostejně, jak přeborník slavný a napřed úspěchem svým jistý a plížil se pak spokojeně k pánu svému, u jehož nohou pokorně ulehnu. —

Rodinu Fuegnerovu mohť jsem až do polovice předešlého století stopovat. Tehdá za doby války sedmileté shledáváme praděda prvního starosty našeho v Prosmkách u Lovosic co majitele lodí, vinice a hospodářství, co muže zámožného, váženého, dozvídáme se však zároveň, že Prušáci majetek jeho zničili, vinice spustošili, se střechami budov jeho si zatopili a na jeho lodích své raněné si odvezli. Zdálo se, že blahobyť jeho na vždy zničen jest. Avšak záloha tisíců zlatých s přátelské strany upr. střed války mu nabídnutá stačila, aby František Fuegner záhy zas úplně se zotavil a opět mužem zámožným se stal. Zdá se, že něco z ducha obchodnického, z obratnosti a energie praděda toho na pravnuka Jindřicha přelo. Neboť otec jeho Petr Fuegner, jenž z Litoměřic do Prahy přestědlil a sklád střížného zboží v městě měl, ač muž velice řádný, byl předce s íše povahy pohodlné, a nevynikal v žádném směru způsobem nápadným.

Z rodičů stavu obchodnického tedy narodil se dne 10. září 1822 Jindřich Fuegner v růžové ulici, jak z listiny vysvitá, v domě, starém a nepatrném čís. 971 poznamenaném, v domě jenž poblíž ulice jindřišské leží. Otec jeho byl muž dobrý a jednoduchý a z ničehož ne vychází, že by domácí poměry na duševní vývoj mladého Jindřicha zvláštní vliv byly provozovaly. Praha pokládávala se tonkráté

téměř za město německé, při čemž na lid se zapomnělo; intelligence a měšťanstvo, mluvili až na výjimky uectné německy. Dělo se to ovšem bez zvláštního, národního uvědomění, jež také Petr Fuegner neměl, o němž naopak víme, že také po pražsku česky mluvív l. Více než okolnost ta mohl hocha v ohledu duševním rychle se vyvinujícího častěji po byt letní ve Chvatěrubech působit, jisto jest,

že Fuegner od mládí v češtině se znal, ač teprv ve věku mužném s mluvnicí českou důkladně se obíral

Z těsné ulice růžové přestěhovali se rodiče Fuegnerovi jejichž poměry, se zlepšily, na vzdušnější „Přikopy“ do „Černé růže,“ v tentýž dům, kde Měšťanská Beseda tak dlouho a za nejpamátnejších dnů svých byla sídla.

Z lékařství.

Z Dennice Novověku.

Vysoká cena zdravých zubů stran krásy a zprásování pokrmů. Žijeme v době, v které se na okrašlování těla mnoho nakládá, náleží sem obzvláště pěstování vlasů a kůže. Máme-li rusé vlasy a modré oči, jedeme do Paříže neb jinam a dáme si je přebarvit na černo—černé vlasy a modré oči jest prý mnohem půvabnější; jinak řečeno, kazíme si sami vlasy umělkováním. Jak se to ale má se zuby?

O ty se staráme velmi málo. Nebojí-li nás zuby, nevšímáme se jich naprosto. Často vyžírání se nám zub již delší dobu; pozorujeme to, co však činíme? Nic. Mezi tím vyžírání se však taktéž vedlejší zub, nakažen byv od prvního, zub počne boleti a nyní teprv počneme mastičkařit; zkusíme všechny léky a prostředky, které nám kdo radí; tyto však obyčejně nepomohou; obrátíme se konečně k lékaři v zoufalosti. Dojdeme až k bytu lékařovu, obrátíme se však opět ze strachu z vytržení zubu; bolení zubu domněle 'mizí'. Vytažení zubu nespůsobuje však větší bolest než vyžraný zub sám, a tato mizí na vždy. Jinak ale jest neblahý předsudek, že se každý bolavý zub musí vytrhnouti. Co bychom asi myslili, kdyby nám někdo chtěl ihned palec uříznouti, poněvadž jest bolavý? Nemože zubní jsou rozličné, jedny vyžadují odstranění zubu, při jiných nepomůže toto nic.

Cena zubů jest v skutečnosti mnohem větší, než se obyčejně myslí. Zuby mají totiž účel pevná a tvrdá jídla rozžvýkati na kaši; neboť jenom takto mohou pokrmy jít do žaludku přijíti, aniž by sliznicí těchto k živobytí tak důležitých částek poranily. Čím lépe pokrm rozžvýkáme, tím lehčeji jej také žaludek a střeva stráví. Proto bychom neměli také stran vytahování zubů tak lhostejnými býti; vytržený zub nenahradí nám nikdo, a čím více zubů schází, tím obtížnější jest rozžvýkování; z toho všeho vysvítá patrně, jak důležité zuby pro živobytí jsou.

Dále ale jsou také zuby okrasou úst a obličej; porovnávání zubů s perlami dosvědčuje nám dostatečně, jaký dojem krásné a zdravé zuby činí; vytržením jednoho zubu předního kazí se již souměr a

každý cítí nelibý dojem; takoveto vadě lze lehce odpomoci zasazením umělého zubu, aneb když zub vyžraný jest, zalčváním zubu těstem pro zuby; zasazování umělých zubů má to dobré, že se lůžko vytrženého zubu opět vyplní, tak že dásně stáhnouti se nemohou a tváře vpadlé nejsou. Zalčeme-li zub, nemůže dále se vyžírati, aniž vedlejší zub nakazí. Zanedbáváme-li vyžraný zub, zůstávají ve vyžraném zubu spásky pokrmů, které hnijí a nesnesitelný zápach způsobují, tak že s takovými lidmi ani obcovati nelze.

Z čeho se skládají zuby a co je kazí? Každý zub skládá se ze tří částí: nejhořejší a nejširší část zubu nazývá se korunou, je bílá a lesknoucí; vyčnívá přes dásně; dále rozeznáváme na zubu kořen (na zadních zubech jsou 2—3 kořeny), který do dásně pevně zaklíněn jest. Mezi kořenem a korunou zubu nalézají se krček zubu. Takto jest zub zaklíněn ve zvláštním důlku dásně (lůžko zubu) a obsahuje v sobě dutinu, jamku zubní, v které tenký nerv, nerv zubní končí; tento nerv způsobuje při nemocích zubních velké bolení.

Skoumáme-li látku zubní chemicky a mikroskopicky, nalezneme, že každý zub z pevné látky pozůstává, která 80 procent vápna uhličitého a fosforového obsahuje; ostatních 20 procent zuboviny skládá se z měkké organické látky. Okolo této zuboviny nalézají se ještě na koruně zubní bílá lesknoucí se látka tak zvaná sklenina zubní (Email), na kořeni však látka jiná nelesknoucí se, cement zubní. Sklenina zubní skládá se z 95 procent vápna fosforového a uhličitého a pouze 5 procent látek měkkých organických.

Z toho lučebního rozkladu látek zubu vysvítá jasně, že zubovina mnohem měkká a méně trvanlivá jest než sklenina zubní. Avšak sklenina neodolá pouze silnému tlaku neb tření, anobrž touze měrou také kyselinám, které se v ústech tvoří aneb se zde usazují. Kyseliny vyznamenávají se hlavně tím, že všechny organické látky rozkládají; nedostávalo-li by se tedy zubům skleniny zubní, musely by tyto následkem ustavičného vlivu kyselin v krátké

době zhynoucí. Pevnost a trvanlivost zubu závisí tedy jedinečně od skleniny, která zubovinu kryje; jakmile sklenina tato zhyne, počne i zub se vyžírati.

Že kyselina organické látky rozkládá, nasvědčuje nám nejlépe ta okolnost, že osoby, které mnoho kyseliny požívají, krásné bílé zuby mají; příčinu toho dlužno hledati v tom, že kyseliny každou nasledlinu na zubech zničí; kyseliny tyto jsou ob-

zvláště obsaženy v ořoci (kyselina jablečková, vinná); taktéž působí na zuby alkohol; avšak bělost a krása zubů těchto netrvá dlouho, jelikož kyselina pak také skleninu zubní ničí.

Mimo kyseliny přispívají však ještě mnohé jiné látky k rozkladu zubů; my sami kazíme si zuby nevědomě užíváním nevhodných a nerozumných parátek, která skleninu zubní porušují a kazí.

Sokolové a sokolování.

Velmi pěkně čtou se upomínky a povzbuzování „našeho bujarstva“ k samu sobě, by již vzchopilo se z hříšné netečnosti a v první řadě hledělo si svého dobra, dbajíc organu, který poslední dobu zdá se spíše vše jiné fedrovati, než zájmy naše. Jsem vzdalen udíleti pořadatelů dítky. Jeť on také jenom člověkem, který z něčeho nedovede něco, tím méně mnoha utvořiti. Kde také nabrati látky, když odnikud ani slůvka k němu nedolétne! „Pomáhejte Sokolové,“ volá k nám bezpočtukrát a na hlas tento nešvýše tu a tam dostane se mu dopisu: „Já souhlasím, pomáhejme,“ ale pomoc opět nepřichází. Budeliž tak stále, či jest toto jenom perioda spolkové nemoci. Doba povzbuzování náležejí k minulosti a ustup příkladu. Pol- máme dosti široké, nevyčerpatelné takže ku rozluštění a ustavení otázek méně důležitějších, ani za dlouhou dobu bychom se nedostali. Počínám tudíž s první úvahou, béra si za předmět naší hlízu a ponechávaje osta ním ještě dosti otázek téhož pojednání ku širším úvahám. Jen podobnouli četbou bude náš organ vyplňován, dostojí svému úkolu, třeba z počátku tu a tam vzbudil rozhorčení „nad bezohledným poukazováním a odkrýváním našich slabostí, kteří by pojednávání měly být ve schůzích,“ do nichž snad sotva úřednictvo se dostavuje!

Častokrát již vzpomenu si jakýs komický dojem učiniti musí na nezasvěcence debaty, jejichž účelem jest ustanovení, jak bylo by lze nejlépe Sokoly přiměti k sokolování, jakých prostředků se chápati, aby cvičična staia se oblíbenou, jaké tresty uložiti těm, co do cvičení se nedostaví, do jakého stáří musí každý sokolovati, atd. atd., zkrátka rozřešování otázky, jak donutiti umírající k životu. Nesokol zajisté považuje za zcela přirozeno, aby Sokol na činnost nárokův činící, též sokoloval a sice ochotně a s láskou, uznávaje, že ním hlásané heslo „Jen ve zdravém těle zdravý duch“ jest pravdivým, že jen sokolováním docíljuje se vývoje fyzických sil. Jest tomu ale také tak? Nikoliv. Tu nezdáme si v pranicem s kněžimi, kteří, také také ochotně hlásají v co buď sami nevěří, neb dle čeho se neřídí. Nemusíme se útrpně

pousmát slyšímeli nevyčerpatelné množství omluv proč ten neb onen nemohl se ku cvičení dostavit? Jeden jest příliš stár, sám zákon jej od cvičení osvobozuje, (tak jakoby ku cvičení, mohl být kdos příliš starým a staré tělo nepotřebovalo osvěžení!) druhý byl prací příliš unaven, třetí musel být přítomen ve schůzi jiného spolku, čtvrtého bolela hlava, pátý sešel se s přítelem, šestý neuznává potřebu sokolování, poněvadž nálež ku pěveckému sboru, kde plíce své dosti cvičí atd. Na sta výmluv, která mají sokolování zatlačiti do pozadí. A přec, Sokolové, jen honosíme se při každé příležitosti našim heslem a se vši vážnosti přidáváme se k žádostem, by sokolování bylo všade zavedeno! V našich cvičičnách však toutéž dobou jest prázdno, ba ani náčiní tam nestráší, kdežto ve schůzích stále a stále mluvíme, že potřeba jest již sokolovati. Práví Sokolové honosí se fyzickými silami a to zajisté jest již dosti velikou pohůtkou, by nikdo sokolování se nevzdaloval. Jaké řady máme mezi sebou mladíkův, stěžujících si na malátnost ducha i těla, ba přímo trpících různými vadami, jež jenom sokolováním, ovšem jen rozumným, pozvolna se vyvíješím, lze odstranit. Než Sokolové předpisují, jiným sokolování, co léčivý prostředek a sami jej ignorují.

Chovám náhled, že dosavadní soustava veřejných cvičení jest mylná. Jak sám byl jsem svědkem, nejsou slabší, méně nalané Sokolové ku podniku připuštění, nýbrž v první řadě dbáno toho, aby obecnstvo nevyšlo z údivu. Pěstuje se spíše krkolomné komediantství, které zajisté nemůže v obecnstvu vzbuzovati lásku ku sokolování, kdežto slabší údy pozvolna sokolování buď odcizuje, aneb jest příčinou, že beze všeho ladu a pořádků stihá kotrmelec přeměty, jen aby obecnstvo neskrbnilo chválou. A obecnstvo takto jsouc vychováno a krmeno, zajisté spíše dá přednost odvážnosti, než školnímu vzdělání. Tot zajisté obrovská chyba. Což není řálové cvičení mnohem účinnivějším? Nevyniká prostocvik nad různé přemety a přímé trajtrlikování na hrazdě, bradlách a v krubách? Kolik čítáme mezi sebou Sokolů, kteří dove-

dou stejným tempem chodit? Jak bědné to podívání, zda sokolové nějaké slavnosti se zúčastní! O stejnokroji ani zdání. Ony nešťastné pochody a obraty upomínají nás spíše na stáda beranů! O souměrnosti ani řeči! A přece jen těmito počátky lze dosáti záchrany, jen na těchto základech dovede Sokolstvo se udržeti, zda v několika letech nemá zaměnit se v podpůrné spolky, což již nyní nám povážlivě hrozí.

Školně vzdělané Sokolstvo více zájmům

naším prospěje, než onen poměrně nepatrný houfec umělců, s nimiž se při každém veřejném cvičení shledáváme. Abychom všude toho docílili a mezi lidem našim opětně láska k Sokolstvu se vznítla, jest nutné, aby každý člen navštěvoval cvičení a jednoty naše by ve středu svém jen takové údy trpěly, kteří by cíle naše na zřeteli měli a nebyli sokoly jen dle jména. Jednota naše poslední dobou utěšeně zkvétá. Kéž stalo by se tak i s činými členy!

K. F. T.

Epištoly sokolské.

Číslo 1.

O působení tělocviku na tělo lidské.

Napsal MDr. Em. Krupička.

Vítáme radostně po našem soudě dobrou myšlenku „pěstiti v Sokolstvu i obecnstvu širším lásku a vážnost ku tělocviku přednímu to zdroji občanské hrdoosti, statnosti a moci.“ Byloť sice dosud již mnohé v oboru tělocvičném záslužné podniknuto, tak že i na poli tom dobré plody naše literatura vykazuje a po desetiletí honosíme se též odborným časopisem „Sokolém“, který pečlivě řídí nejlepší znalec tělocviku vůbec u nás Dr. M. Tyrš

Širším kruhům však spisy ony a list ten svým odborným rázem jsou ještě málo známy, na n málou škodu dobré věci samé. Tomu bohdá bude odpomoženo, když „Epištoly sokolské“ tak se rozšíří jak toho právem zasluhují, měrou přehojnou. Aby mohl čtenář utvořiti sobě samostatný o tom úsudek a byl získán pro věc dobrou, podáváme tento obrázek z prvního čísla „o působení tělocviku na tělo lidské.“

V úvodu pěkně dotknuto významu tělocviku za doby staré. Po celý středověk až na doby naše zůstal tělocvik skoro zapomenut; neboť „pěstován zatím téměř jen na trzích— a gymnastou zván kejklíř, komediant!“ Teprv nejuvější dobou dostoupil tělocvik svého stanoviska ideálního. Jako školy všemožný, nejvyšší vývin duchovních schopností si položil za účel, tak tělocvik pracuje k cíli, v těle dítma síly pobádat k nejdokonalejšímu rozvoji. Ležít v souběžném pěstování obou ona rovnováha, onen prospěšný soulad, jenž na jedné straně všeliká zablouzení mravní, všejiké mrhání tělesnými silami a na straně druhé zas ono přepjaté, nedráždivost a brzo nastupující ochablosti nejvydatněji vylučuje.

Látku samu pojednává spisovatel způsobem praktického znalce zkušeného velmi jasně a

následujícím postupem: I. a) O svalch. Účinek tělocviku nejmakavěji na svalch se jeví. Svaly jsou činný kosti trpný díl pohybovacího ústrojí těla lidského a činí maso. Jelikož svaly jediné činné působitelé pohybů jsou, roste svalstvem i síla a sice v rovném poměru s tlouškou jeho. Ale ne jediné na sílu tu přichází. Mnohdy slabý člověk s lehkostí dovede to, oč silný marně se pokouší, když mu obratnost schází. Obratnost pak není nic jiného, než ona vlastnost, jak svalům svým poručiti dovedeme, aby se jich buď více najednou, aneb rychle po sobě v činnost uvedlo, neb v této ustalo, mmo to se však i jakási poddajnost, ohebnost údů vyžaduje. Vlastnosti těchto toliko cvikem nabýti lze. Neobratnost hlavní původ má v tom, že ně, kdo svaly své nedovede všestranně upotřebit, že pravou míru a pravý čas činnosti jejich nedovede ustanovit. Množství cvičení tělocvičných směřuje jediné k zdokonalení obratnosti, tak jako jiné na zvýšení síly působí. Většina cvičení ovšem oběma směrům zároveň vyhovuje. S obratností úzce spojená a na týchže základech spočívající jest i úhlednost, elegance pohybů. Té tělocvik taktéž učí, neb v každé spořádané tělocvičné nehledí se pouze na to, co se dělá nýbrž také jak se to dělá. Kdo v nejistém a namáhavém postavení, jak je mnohá cvičení vyžadují, každý svalček opanovati dovede, kdo složité a nesnadné výkony tělocvičné přesně, s lehkostí a grácií vykonává, ten také na dláždění ulice a na parketách salonu brzy zvykne tělo rovně držeti, a pohybům svým nenucenosti a lehkosti dodatí. Konečně pevné vykročování, statná postava, neohroženost a vědomí síly, vlastnosti to, jež tělocvik hojně podává, dodá každé osobnosti takového výrazu, který maraž u lidí v klidu si hověcích hledáme.

b) O tuku Namaháním svalů přibývá a tuku ubývá. Těžce pracující dělníci nemustí si nikdy na přílišnou tloušťku stěžovati, a dokonali Sokolové nemají také nikdy tuku nazbyt. Kdo však málo pracuje, při tom také horlivě za udku svému slouží a klid svůj žádnými starostmi rušiti si nedá, tomu nahromadí se ve vazivu podkožním a v dutině břišní tolik tuku, že neforemně to tělo za těžko mu bývá ovládati. Vydatná činnost tělesní neb i duševní nedá tučnosti přílišné vzniknouti. V obecné mluvě často silný se říká, kde by se pouze tlustý říci mělo, neb tučný člověk není ještě silným dle pojmu našeho. Jak hybnost a obratnost tím trpěti musí, snadno lze uvážit, váha a objem těla nestojí tu se silou svalů v žádném poměru. Jak málo tuku na vypracovaných postavách Sokolských naléztí lze, dokazuje štíhlost jejich, dokazují ostře vyznačené rysy celého těla takého, dokazuje tuhost veškerých údů jejich. (Pokr.)

H l í d k a .

* Opět je mi zaznamenati samovolné úmrtí Sokola. A jelikož mi nebylo možno dopřítí se zprávy jiné, jak pouze povrechní, stůž zde tedy ona, 13. března b. r. ve Svornosti uveřejněna. Důvěřuji v pravdivost její, ana mi byla podobně vypravována, až na udání bližší o jeho domácnosti, místa narození, atd. Zde tedy zpráva, již považuji za důkladnější, než jak mně sděleno bylo: „Známý v českých kruzích Jan Hora, střihač v závodě Mandla a Wolfa v ul. Halsted, skončil život svůj sebevraždou. Poslední dobu oddán byl pití, zanedbával rodinu a v zoufalství nad tímto životem zastřelil se v posteli a sice tak jistě, že kule zasáhla srdce a on musel být mrtev okamžitě. Byl 40 let starý a pocházel z Houslova, kraje Plzeňského. V Americe byl 16 roků. Nejdřív usadil se ve Wisconsinu, bydlel v Kewaunee 7 roků a potom asi pět let v Omaze, kde měl zařízení krejčovský obchod. Do Chicago přijel před 2 roky a byl zaměstnán cožručný střihač u firmy Mandl a Kozel, naposled u Mandl a Wolf. Povídá se, že měl mrzutost s manželkou již před příchodem do Chicaga. I zde mrzutost ona byla živena a rodinný mír porušen. Hora měl \$1200 služného ročně avšak následkem toho, že jej něco „žralo“, utratil na mnoze peníze ty a o domácnost nedbal. Byl otcem 3 dítek živých, 4 zemřely. V pátek pomrzl se trochu v obchodě a vyjádřil se, že více střihati nebude. Šel do hospody a zval přátele na pohřeb. Doma řekl dětem, že se musí brzy pohřbu účastniti. V neděli večer v 6 hodin přišel domů. Napadl manželku a udeřil ji do obličej, načez se uchýlil do druhé svět-

nice a počal se zamykati. Manželka tušíc nehodu nějakou, bránila mu v tom. Na její pokřik přiběhli lidé v témže domě bydlící a odvedli ji do jiné místnosti, aby tam přenocovala.

Chování Horovo a jeho výhrůžky byly toho způsobu, že obyvatelé domu, v němž bydlel se obávali, že má v úmyslu povraždit celou rodinu. Proto manželku i dítky ohrožené vzali k sobě. Druhý den ráno, o půl 7. hodině, poslala pí. Horová svého synáčka, aby se podíval do ložnice k otcí. Hoch nalezl dvéře uzavřeny. Později o půl 9. hodině přišel hoch k matce a řekl, že otevřel dvéře, které prý byly zahrazeny pouze židli a že spatřil tatínka mrtvého v posteli Polekaná a uděšená pí. Horová na lezla skutečně svého manžela vysvlečeného a mrtvého v posteli. Byl ještě teplý takže si musel vzít život krátce před tím. V posteli vedle něho ležel revolver a s prsou řinula se krev. Nešťastný Hora střelil se do prsou tak jistě, že kule zasáhla srdce a smrt následovala okamžitě. Zvláštní je, že v celém domě neslyšel nikdo střelnou ránu. Jak už praveno, zemřelý Hora staral se špatně o svou rodinu; ačkoliv byl jinak člověkem dosti společenským a dvorným. Posledního půl roku bylo na něm pozorovati truchlivost a zádumčivost. Má se za to, že vzal si život v zoufalství nad pochybným životem. Zemřelý náležel „Plzeňskému Sokolu, kterýžto sbor postaral se o jeho pohřeb. Nejstarší z dítek které zanechal je 10 roků staré nejmladší 3 roky. Pozůstalá rodina nalezla se v poměrech trudných, neuspořádaných a jest zabředlá v dlužích.

Dějiny Těl. Jed. Sokol v Chicagu.

Píše Jindřich Hájek.

V roce 1868 spojila se „Těl. Jed. Sokol“ se sborem „Slovanská Lípa,“ stává se tato pouhým sborem toho odborem.

Za příčinou tou odštěpilo se vícero členů s krokem tím naprosto nespokojených, a zrazilo spolek nový, od původního i „Slovanské

Lípy“ zcela neodvislý pod jménem „Česko-Americký Sokol.“

Rozkol tento zavald příčiny k neblahým třenicím, ba i zjevnému skázonosnému zášti sokolů jedněch proti druhým; a sice v takové míře, že ještě dnes, po uplynutí patnácti roků máme co dělati s následky tehdejších nesrovnalostí ba i zhubného nepřátelství.

Toho samého roku vyhořela z části síně „Slovanské Lípy“ a Sokolu bylo hledati útluk v cvičirně německých turněřů „Vorwerts“ na ulici Meagher a později v nynější síni „Vorwerts“ ulice dvanáctá, s nimiž až dosud přátelský poměr udržujeme za přičinění oba- polného.

Po dostavení nové síně „Slovanské Lípy“ 74—76 Taylor ulice, roku 1869 vstěhováno se opět do cvičirny vlastní a tu živořeno dále až do roku 1871. (jinak to nazvati nelze.) V čase tom již skoro necvičeno, i pomýšleno opět na obnovení, hlavně na osamostatnění se Sokola.

Veliký dluh lpící na síni, ukládání několika-kerých (dobrovolných [?],) i nucených půjček, množství prací výbory umožňujících, při přečastých zábavách příspěvky řádné, mimo-řádné a podpůrné atd. počalo přesvědčovati sokolstvo milovné údy, že hmotná podpora v nemoci atd. sokolstvu a jeho rozkvětu nesvědčí; ba že jesti v pádech nejčastějších přímo záhubná.

Přičinilo se tu několik údů mezi nimiž hlavně Jan Němeček a Jakub Pádecký o zorganisování neodvislého spolku čistě sokol-ského a první schůze za tím účelem odbývala se dne 5. března 1871. Ze zápisků téže schů-ze vyjímám. „K založení tělocvičného spolku „Sokola“ sešlo se dosti účastníků kteří co údové se přihlásivše následující prozatimní výbor zvolili a nejnntnější začátečné jednání předsevzali. Za prozstímné úřadníky zvoleni: Vojta Morávek, starosta; Vojta Vaska, náměstek; Matěj Kohout, zapisník; J. Michal, účetník; Václav Vrána, pokladník; Petr Podzimek pořadatel. (?)“ Dne 7. března 1871 usnešeno by se příští schůze odbývala 13. března v síni „Slovanské Lípy.“ Zároveň by jednání této schůze bylo uveřejněno v časopí- se „Nová Doba“ a o ecentstvo v témž listu k přistoupení vyzváno bylo

Zakoupeny knihy pro úřadníky a zvolen výbor pro vypracování stanov a sice: Jan Němeček, Jakub Pádecký, J. Michal, Matěj Kohout, Josef Vaska. Sbor prohlásil se dnešním dnem to jest 7. března 1871 co správně organisován pod jménem „Tělocvi-čná Jednota Sokol“ v Chicago. Až dosud přihlášení údové považováni budtež za za-kladatele, další přijímání údů má se dit již

na základě stanov. Novému Sboru provo- láno hřimavé „Na zdar!“ A zvolení úřadníci pro příštích 6 měsíců: Vojt. Morávek, sta- rosta; Vojt Vaska, náměstek; Josef Vaska, zápisník; J. Michal, účetník; Václav Vrána pokladník; Petr Podzimek, pořadatel. (?) Jan Němeček, náčelník; Jakub Pádecký, cvičitel. Dne 13. března doplněna volba následovně: Matěj Trs, Antonín Jelínek, Matěj Sedlák, správní výbor Josef Stejskal, práporečník. V šech údů té doby bylo něco přes 100.

Vkladné pro nově přijaté údy, ustanoveno na 50 centů a měsíční příspěvky na 25 centů. Dne 1. 21. a 27. dubna, uzavřeno zakoupit náčiní nevyhnutelně potřebné. 17. t. m. po- řádán první sborový ples. (Bez něhož jak se již samo sebou rozumí sokolstvu něco za- počítati nelze!) Dne 15. května, uzavřeno odbíratí pražský časopis „Sokol“ Za údy přijati: Václav Stejskal, Franta Stejskal, Hynek Kopp.

V mimořádné schůzi dne 22. května odhla- sováno opatření šerpy pro úřadníky a sice červeno-bíle. Dále pak rapíry od „Slovanské Lípy“ a jiné menší potřebnosti. Sokol Eman Jurka zvolen za druhého cvičitele. Dne 30. května přijati do sboru: Hynek Weil, Jan Liška Jan Boubín, Bernádek. Výbor sokol J. Němeček a Jakub Pádecký, oznamuje že usnesl se pořádati veřejné cvičení dne 25. června b. r. přijato a k návrhu uzavřeno ne- chat vyhotovit stříbrnou turneřskou přasku a věnovati ji německému cvičiteli panu Janu Stampovi co malou odměnu jeho zásluh o cvičírnu Těl Jed Sokol, a přijato pozvání na v. let od „Česko-Dělnického podporujícího spolku.“

Dne 13. června do Sboru přijati: Jan Rott- Frant. Punčochář, Jan Glueckauf, Franta Cihlář. Uzavřeno by zápisník dopsal do Milwaukee žádost o zaplácení hrazdy pro veřejné cvičení na den 25. června se slybem že hned po cvičení zašle se zpět v pořádku. Na to oznámeno že jsou potřebná trika k těmž cvičení (produkci) pro čvičící členy i zavedena sbírka k účeli toma.

Dne 27. června do sboru přijati: Jan Sýkora, Josef Kunrát, Antonín Proškovec. Zpráva z produkce odložena do mimořádné schůzi 3. červen- ce. — 3. července do sboru přijati Josef a Jan Klička, Jan Rezek. Uzavřeno nechat cvičit sokola Helebranda troubit na školovku a ta samá jemu k upotřebení a ochranu vydaná. Sokolové Mo- rávek a Vojtěch Vaska zvoleni obstarati Incorpora- ci sboru.

Pozvání k výletu od Výboru Česko-anglické škli přijato a uzavřeno: Sokol jenž by se výletu toho v stejno- kroji nesúčastnil podléhá pokutě \$2.— Omluva jedině nemoc neb nepřítomnost v městě.

Dne 11. července do sboru přijati Matěj Šerka, Matěj Matoušek, Tomáš Vlasák, Jan Schuster. Uzavřeno by bezodkladu výbor o Incorporování sboru u státního písaře se zasadil.

Od českých paní a dívek obdrženo \$112.13c. jež sbírkou dobrovolných darů na zakoupení práporu byli sehnali.

Uzavřeno: požádati cvičitele pana Jana Stumpha by cvičil též žáky od 7. do 8. hodiny večer v úterý a v pátek.

18. července mimořádná schůze za příčinou porady jaký opatřit prápor z obnosu obdrženého k témuž účeli od českých dám.

Uzavřeno objednat rízé český a Sokolský prápor, beze všech Amerických odznaků s nápisy českým a Anglickým. K účeli tomu zvolen výbor jenž se má s dárkyněmi dohodnouti a sice: sokolové Frant. Stejskal, Jakub Pádecký, Josef Michal, Vojtěch

Morávek, Jiří Cvahouček. 25. července do sboru přijati: Jan Tábor, Robert Bárta, Ludvík Bárta, Jakub Kandlík, Jan Kralovec, Jan Kovářík, Anton Skalický, Václav Benda, Frant. Baborovský. Cvičitel J. Stumph žádá by k jeho benetitvu sbor uspořádal veřejné cvičení, žádosti té nevyhověno a žadatel odkázán na čas příhodnější sboru.

Dne 8. srpna do sboru přijati Izák Tauber, Josef Pišek, Jiří Drobný, Josef Willinger, Jakub Willinger, Anton Pregler, Frant. Novák, Frant. Vondřejka.

Výbor Fr. Stejskal a Jan Němeček oznamují že obdrželi za \$119 směnkou na 250 zlatých a tu samou k zakoupení práporu do Prahy zaslali. Uzavřeno odkoupiti od Milwaukského sokola za \$10 loterních tisků. Dále uzavřeno odbyvati privátní výlet a k uspořádání téhož svoleni co výbor sokolové Jak. Pádecký, V. Vrána, J. Němeček. (Pokr.)

Hlas veterána.

Známy zasloužilý bývalý náčelník Těl. Jed. Sokol A. Vokál v New Yorku zaslal mi soukromný list, v němž zmínku činí o chicagském sboru cvičitelském. Jelikož chová dosti důležitého v sobě, doufám že mi odpustí, když mínění jeho dovolím si podati zde k uvážení našim Sokolům.

Sřízení sboru uznává co velmi chvalitebné, však každý sbor nemusí býti zastoupen pouze dvěma cvičiteli jako jakési výkonné neb rozhodující těleso, nýbrž ať sbor jich vyše tolik mnoho-li jich zaměstnává ve cvičiřnách. Schůzím jakož i cvičení cvičitelského sboru nechť přítomni jsou

vždy i *veškerí náčelníci* zdejších sborů; my chceme stejnost veškerého velení, a tito jsou hlavními faktory, kteří při příležitostech rozličných s povely co činiti mají.

Přiznávám, že původní má myšlenka byla tatáž, však doufám, že časem vše se vytříbí. Co se týče cvičitelů, zaměstnává každá jednota ne více jak dva, však zmínky o náčelnících bychom si měli povšimnouti. Neb má-li býti naše velení u všech sborů stejné, pak to pouze na nich záleží by to provedli.

Na zdar!

J. Č.

Adresář Národní Jednoty Sokolské ve Spojených Státech.

Výkonný Výbor, sídlící v Chicagu, obývá schůzi vždy první pátek v měsíci v síni Čes.-Am. Sokola 106-108 Dekoven ul. Uředníci: J. B. Bělohradský předseda, F. C. Lajer místopř., J. Hájek jednatel, A. Volenský záp. taj., F. Tomek pokladník. Další členové: R. Jandus, M. Bláha, M. Křišťáček, F. Vaněk. Náhrad: M. Poláček, J. Šindelář, H. Pilat. Veškeré záсылky a dopisy adresujte Jindřich Hájek, 139 Taylor ul.

Tělocvičná Jednota Sokol v Chicagu, Ill., obývá schůze každý čtvrtek ve své síni 74-76 W. Taylor ulice. Taj. Josef Svojsa 82 Taylor ul.

Česko-Americký Sokol v Chicagu, schůze 1. a 3. středu v měsíci ve své síni v ulici DeKoven. Taj. Fr. Kapsa, 1073 Blue Island ave. Jednatel Eduard Uhlíř č. 106 108 Dekoven ul.

Těl. Jednota Sokol Oechie v Chicagu, schůze 1. a 3. sobotu v měsíci v č. 100-102 Wade ul. Taj. Fr. Chmatal 65 Emma ul.

Těl. Jednota „Plzeňský Sokol“ obývá schůze každé 2 a 4. pondělí v síni p. M. Trsa. roh 20té a Brown ul. Taj. Frant. Pavlíček č. 674 S. May ul.

Tělocvičná Jed. Sokol v New Yorku, obývá své schůze každé první pondělí v měsíci u J. Pospíšila 533 5ta ulice. Taj. J. Neubauer 236 3ta ul. Jednatel Stanislav Výbojný 25 ave A.

Sokolská Jednota „Blesk“ v Baltimore Md., taj. Josef Rejzek, 174 N. Dallas ul., jednatel Frant. Vavřina, 20 S. Bond ul.

Tělocvičná Jednota Sokol „Tyrš“ v Cedar Rapids Ia. Tajem. Václav Severa, jednatel Václav Bláha, Box 459.

Tělocvičná Jednota Sokol „Budivoj“ Taj. Ant. Podr 56 Benton ul., jednatel Jan Vilfm, č. 19 Scott ul., Detroit, Mich.

Těl. Jedn. „Sokol Clevelandský“, tajemník K. F. Tůma 112 Croton ulice, Cleveland, O.

Čes.-Americký Sokol, taj. Frant. Hranáč. Jednatel Václ. Dolejš Kewaunee, Wis.,

Tělocvičná Jednota „Čech“, jednatel Jan Prošek č. 3 Burwell Ext. Clevelandu, Oh.

Těl. Jed. „Věrní Bratři Sokol“ taj. Hynek Kraťochvíl, 347 6ta ulice v Milwaukee, Wis.

Tělocv. Jednota Sokol, tajemník Anton Kmet 5. 15ta mezi ulicemi Williams a Pierce Omaha, Neb. Česko-Americký Sokol, tajemník Frant. Novák, box 398 Braidwood, Ill.

Sokolská Jednota „Svornost“, tajemník Jan Káraček 162. ulice a Brook ave., Morisania, N. Y.

Těl. Jed. Sokol Wilber, Taj, J. K. Mallat,